

GIORGIO Surian

*Riječki operni pjevač,
koji se istaknuo
izvrsnom ulogom
Dulcamara u operi
Ljubavni napitak
u zagrebačkom
HNK, govori o svojoj
karijeri, obitelji i
budućnosti opere*

Na scenu sam se spuštao balonom i kočijom

**BAS POSTAO
BARITON**
Giorgio Surian tek
je u poznijoj dobi
otkrio da mu je
prirodni glas bariton,
pa sada pjeva širok
repertoar i
baritonskih uloga

Svojom interpretacijom doktora Dulcamara u Donizettijevoj komičnoj operi „Ljubavni napitak“, premijerno izvedenoj 17. veljače, Giorgio Surian oduševio je zagrebačku publiku. Ulogom tog vragolastog liječnika-prevaranta, riječki basbariton svjetske slave i predavač na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji ostvario je svoju prvu glavnu ulogu na sceni zagrebačkog HNK. Giorgio Surian je dosad nastupao u vodećim opernim kućama na gotovo svim kontinentima, od londonskog Covent Gardena, preko newyorkškog Metroplitana, milanske La Scale i moskovskog Boljšoj tetra do pariške Grand Opere. Suradiavao je s najvećim dirigentima, poput Claudia Abbada, Riccarda Mutija, Lorina Maazela i Zubina Mehte i redateljima Francom Zeffirellijem, Ugom De Anom, Wernerom Herzogom te nastupao s Andreom Bocellijem, Placidom Domingom, Montserrat Caballé, Katiom Ricciarelli i Leom Nuccijem. Giorgio Surian je u dobi od 57. godina ostvario gotovo sve što jedan operni pjevač može poželjeti, a najzaposleniji je u ulozi šefa rimske policije Scarpia, koji zlostavlja Puccinijevu Toscu i njenog dragog Cavaradosija. Iako njegova blistava karijera tijekom koje je otpjevao više od 160 uloga, traje dulje od 3 desetljeća, prije 3 godine prvi je put imao pravu premijeru u Hrvatskoj, u Puccinijevoj komičnoj operi „Gianni Schicchi“ u splitskom HNK.

Giorgio Surian, rođen 1954. u Rijeci, u svom je gradu 1977. debitirao kao Sulejman u operi „Nikola Šubić Zrinjski“. Operno je pjevanje završio na glazbenoj akademiji u Ljubljani, te

je nakon natjecanja verdijanskih glasova u Bussetu, 1978. otišao na audiciju za školu milanske operne kuće La Scala, u kojoj je studirao 3 godine. Tijekom studija pjevao je na pozornici nekadašnje Piccole Scale, dok je u „velikoj“ La Scali prvi put nastupio 1980. s Beethovenovim oratorijem „Krist na Maslinskoj gori“ te ulogom basa Silve u „Ernaniju“, kojom je i započeo svoju blistavu karijeru, a koja u kontinuitetu traje do današnjih dana. Osim što je uspješan operni pjevač, Giorgio Surian je i „prvi glas“ svoje glazbeničke obitelji. Sa suprugom Leonidom, koja je diplomirala klavir i pjevanje, ima dva sina i kćer, koji su također veliki zaljubljenici u glazbu. Stariji Giorgio u Italiji studira ekonomiju te pohađa satove opernog pjevanja, mlađi je upisao konzervatorij u Veneciji, a kćer Leonora, danas poznata riječka glumica, u mladosti je pohađala muzičku i baletnu školu.

TRI DESETLJEĆA U ITALIJI

Njih se četvero ujedinilo u projektu „Jalta, Jalta“, najpopularnijem hrvatskom mjuziklu, koji su adaptirali i premijerno izveli u opatijskoj Kristalnoj dvorani, dok ga je zagrebačka publika imala priliku vidjeti u Maloj dvorani „Vatroslav Lisinski“. Godine 2008. Giorgio Surian postao je profesor na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji te od tada više boravi u Hrvatskoj nego u Italiji, gdje je s obitelji živio proteklih 30-ak godina. Slobodno vrijeme provodi u Istri, u malom mjestu Suriani podno Učke,

gdje je obnovio staru obiteljsku kuću. Iako su ga u našim medijima ponekad najavlivali kao Talijana, Surian ponosno ističe da je Hrvat armenskog podrijetla.

AKTUAL: Kako ja ostvaren vaš angažman za ulogu doktora Dulcamara u „Ljubavnom napitku“?

- Prijedlog maestra Branka Mihanovića, ravnatelja Opere zagrebačkog HNK, da nastupim kao Dulcamara oduševljeno sam prihvatio jer volim vesele opere, a istu sam ulogu pjevao već nekoliko puta u Španjolskoj, Engleskoj, Francuskoj i Italiji. Dulcamara je glumački i vokalno zahtjevna uloga, a najčešće je pjevaju izvođači na kraju karijere te pritom više recitiraju, nego što pjevaju. Zagrebačka je izvedba tradicionalna, a scenografija prilično jednostavna i stilizirana te svedena na mit o Tristanu i Izoldi. Od suvremenih verzija „Ljubavnog napitka“, najviše mi se u pamćenje urezala španjolska izvedba, čija je radnja smještena u Francovo doba, te je u njoj ismijan nekadašnji fašistički režim. U različitim sam se izvedba-

Giorgio Surian u ulozi Dulcamara u operi „Ljubavni napitak“ u zagrebačkom HNK

ma na pozornicu spuštao u letećem balonu, dolazio na motoru s prikolicom, kočijom, a jednom čak i automobilom koji je za sobom vukao kamp kućicu koja se, zatim, pretvarala u veliki cirkus.

AKTUAL: Koliko je, po vašem sudu, danas aktualna uloga doktora Dulcamara, svojevrsnog prodavača magle kakve svakodnevno vidamo na televizijskim ekranima?

- Privatne televizijske postaje u Italiji već su godinama „okupirane“ raznim proricateljima budućnosti i prodavačima pripravaka neproverene djelotvornosti, a primjećujem da ih je i u Hrvatskoj sve više. Možda stoga riječi koje izgovara Dulcamara mogu potaknuti publiku da razmisli o vjerodostojnosti onoga što im se s tv-ekrana servira u njihove domove.

AKTUAL: Kako ste zadovoljni s mladim pjevačima s kojima nastupate u Zagrebu?

- Prekrasno mi je bilo raditi s njima jer su svi, na čelu

s Domagojem Dorotićem i Marijom Kuhar Šoša, simpatični i željni znanja. U drugoj postavi pjeva čak troje pjevača, mojih studenata na Muzičkoj akademiji: Matija Meić, Ana Zebić i Leo Košarić. Inače, „Ljubavni napitak“ treba biti poletna i optimistična opera, tako da mi je uloga Dulcamara pravo osvježanje s obzirom na to da trebam biti „na nivou“ mladih kolega i svojevrzni „motor“ cijele predstave.

DOSADILA MU PUTOVANJA

AKTUAL: Je li vam draže nastupati u Hrvatskoj ili inozemstvu?

- Volim pjevati u Hrvatskoj, jer je ovo moja domovina, no ja sam po zanimanju operni pjevač koji živi od svojih nastupa, a inozemni su honorari mnogo veći od ovdašnjih. Ipak, kada bih mogao birati, najradije bih živio u Zagrebu, jer se približavam 60. godini života, i nakon 36 godina neprestanih putovanja dosadilo mi je putova-

- Svoju suprugu Leonidu upoznao sam u Rijeci, pa kada je ona odlučila studirati klavir i pjevanje u Ljubljani, pošao sa za njom. Bilo mi je svejedno gdje studiram, jedino mi je bilo važno da pjevam. U to sam vrijeme već bio angažiran u riječkom Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca, a debitirao sam ulogom Sulejmana u operi „Nikola Šubić Zrinjski“. Nekoliko dana nakon riječke premijere hitno su me pozvali da nastupim u zagrebačkom HNK, jer se pjevač bio razbolio. Otac me je doveo automobilom pola sata prije nastupa, našminkali su me i odmah sam izašao na pozornicu. Moj je tata, koji nikada ranije nije bio u kazalištu, bio toliko fasciniran mojim nastupom i rekacijom publike, da nakon povratka kući nije znao treba li me oslovljavati s „ti“ ili s „vi“. Uloga Guardiana u operi „Moć sudbine“ u Rijeci pružila mi je priliku za odlazak u inozemstvo. Naime, moj je nastup zapazio jedan tenor iz La Scale te je dirigentu Eduardu Mülleru kazao da je čuo jednog izvrsnog pjevača. Nakon

ti svijetom. Do sada sam u Hrvatskoj nastupio u samo tri opere u glavnim ulogama. Prva je bila u operi „Nikola Šubić Zrinjski“ u Rijeci prije 30 godina, naslovna uloga u operi „Gianni Schicchi“ u Splitu 2009. te sada u „Ljubavnom napitku“. Ovdašnja publika odlično reagira, a sviđa mi se i sama zgrada zagrebačkog HNK te srdačan i profesionaln tim.

AKTUAL: Kada ste prvi put osjetili ljubav prema operi?

- Rođen sam i odrastao u Rijeci, a moji su roditelji imali restoran u Opatiji i nisu imali puno veze s glazbom. No, još kao dijete oduševljavao me marš iz „Aide“ kojim je započinjala neka emisija te arija iz „Trubadura“ kojom je završavala. Fascinirao me zvuk orkestra, pa sam s 10 godina počeo kupovati prve ploče i slušati ih kod kuće. U dobi od 16 godina počeo sam pjevati u zboru vatrogasnog društva u Opatiji, a poslije u zboru „Circola Italiana“ u Rijeci.

AKTUAL: Zbog čega ste muzičku akademiju upisali u Ljubljani, a ne u Zagrebu?

godinu dana otišao sam na natjecanje u Busseto, Verdijev rodni grad, a u komisiji je bio isti taj dirigent. Pozvao me da sutradan dođem na audiciju u La Scalu, gdje sam i primljen. Sljedeće sam tri godine proveo na usavršavanju, a nakon šest sam mjeseci uskočio u baritonu ulogu u Rossinijevu „Mojsiju“.

AKTUAL: Kada ste se iz Rijeke definitivno preselili u Milano?

- Sa suprugom Leonidom i kćeri Leonorom preselio sam se 1978. u Milano, u kojem smo proveli 13 godina, a zatim smo se preselili u gradić Mogliano Veneto, jer mi je jedan sin počeo bolovati od astme pa sam smatrao da će mu bolje odgovarati morska klima. Oba su moja sina rođena u Hrvatskoj, jer ih je supruga u visokom stupnju trudnoće iz Milana došla roditi u Rijeku. Mogliano smo odabraliomi

U VISOKOM DRUŠTVU Giorgio Surian s Francom Zeffirellijem (dolje u sredini) i sa Zubinom Mehtom (dolje)

// ZAMOR MATERIJALA
Kad bih mogao birati, najradije bih živio u Zagrebu. Uskoro mi je 60 godina, više mi se ne putuje

// ROĐENI U HRVATSKOJ
Oba su mi sina rođena u Hrvatskoj, jer mi je supruga iz Milana došla roditi u Rijeku

Leonida i Giorgio Surian s kćeri Leonorom i sinovima Stefanom i Giorgiom

zato jer je između gradova kojima gravitiramo: Bologne, Trsta, Rijeke i Milana.

AKTUAL: Osjećate li se Talijanom ili Hrvatom?

- Surian je prezime armenskog podrijetla, ja sam Hrvat, a istodobno i Talijan. Suriana ima na Korčuli, u Istri i pokrajini Veneto. U Veneciji čak postoji Villa Suriani te uličica Calle Surian. Otac mi je rođen u mjestu Suriani, u malom zaseoku Jasenovik, koje se nalazi pod Učkom u Čepičkom polju, a majka je iz Kostrene.

AKTUAL: Često nastupate diljem svijeta. Kako ste uspjele održati ravnotežu između privatnog života i karijere?

- U mom je poslu to zaista zahtjevno, no ja nisam nikada izbivao iz kuće dulje od deset dana dok su djeca bila mala. U razdoblju njihova odrastanja zbog toga sam nastupao samo u Europi, jer svako gostovanje u Americi traje najmanje 45 dana.

Naputovao sam se i potrošio poprilično novca zbog toga, ali se isplatilo. Svaki sam put, nakon povratka kući, pomogao djeci da riješe neki problem te sam iz tog iskustva shvatio životnu lekciju da čovjek može ostvariti sve što želi, bez obzira na okolnosti u kojima živi ili radi.

OBITELJ LIJEPIH GLASOVA

AKTUAL: Jeste li svoju djecu usmjeravali prema glazbi ili je riječ o njihovu izboru?

- Moja su oba sina tenori, a za tenore se u šali kaže: "Mama je imala dva sina. Jedan je bio u ludnici, a drugi tenor". A ja u kući imam dva tenora i jednu plavušu.

Sinovi studiraju glazbu u Italiji, a kći Leonora, osim što nastupa u riječkom kazalištu kao glumica, pjeva u našoj obiteljskoj verziji mjuzikla "Jalta, Jalta". Svi imaju jako lijepe glasove i vjerujem da im slijedi blistava karijera, iako im ja nisam učitelj. Naime, sinovi ne žele da ih podučavam, tako da odlaze kod drugih profesora u Italiji, a Leonora se opredijelila za mjuziklu. Volio bih im pomoći, ali sa svojom djecom ne mogu biti tako rigorozan kao sa

OBITELJSKI MJUZIKL
Stefano, Giorgio, Leonora i Giorgio mladi, zajednički nastupaju u predstavi 'Jalta Jalta'

studentima na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u kojoj predajem od 2008.

AKTUAL: Kako provodite slobodno vrijeme?

- Kad ne nastupam, dolazim u Zagreb i radim kao profesor sa studentima na Akademiji. A svaki slobodni trenutak koristim da odem u Istru, gdje se bavim restauriranjem namještaja i slika. Inače sam manualan tip, tako da mi leže svi poslovi koje obavljam rukama. U Surianima istinski uživam u miru i potpunoj tišini.

AKTUAL: Nastupali ste s mnogim poznatim dirigentima. Čiji vam se način rada najviše sviđio?

- Najviše sam uživao raditi sa Zubinom Mehtom jer je bio jako smiren i simpatičan. No, sa svim je vrhunskim dirigentima iznimno ugodno raditi s obzirom na to da savršeno poznaju svoj posao. Muti je vrlo patetičan i romantičan, dok je Abbado matematički precizan i njeguje klasičan pristup izvedbi glazbe. Najveće oscilacije imaju prosječni dirigenti pa je s njima mnogo teže raditi.

AKTUAL: Što je ključ vašeg uspjeha: talent ili vježbanje?

- Iako pomalo otrcana, doista je točna teza da je talent samo 10 posto uspjeha. Operno pjevanje zahtijeva rigorozan pristup tehnici pjevanja, dok pjevači zabavne glazbe mogu pjevati kako žele. Točno se zna kako treba zvučati tenor, kako bas ili bariton, a to je moguće postići jedino radom i istraživanjem tehnike pjevanja. S vremenom basovi obično "tonu" u dubinu, a ja sam tek u starijoj dobi otkrio da je moj prirodni glas bariton, tako da sada pjevam čak i baritonske uloge pa imam vrlo širok repertoar.

AKTUAL: Pjevate na mnogim jezicima, od talijanskog i engleskog do češkog i portugalskog. Govorite li sve te jezike?

- Govorim većinu jezika na kojima pjevam, ali vrlo loše. No, kada se prihvatim određene uloge u operi maksimalno je usavršim. Kada, primjerice, nastupam u nekoj francuskoj operi, najprije „uzmem“ jednog Parižanina koji mi pročita tekst, s obzirom na to da se u Parizu govori najčišći francuski jezik. Slušajući ga, u svoju notnu knjigu upisujem točan izgovor i intonaciju, koristeći samo meni razumljive simbole. Svaki put kada obnavljam ulogu, striktno se pridržavam tog zapisa jer smatram da je iznimno važno da publika razumije riječi. Zbog toga su me operni kritičari često hvalili, ističući kako imam bolji akcent od nekih domaćih pjevača. Ne smijemo zaboraviti da su za sve opere najprije napisani tekstovi, odnosno libreto, a tek zatim glazba. Operni pjevač mora pjevati razgovjetno i na umjetnički način prenositi emocije, slično kao što slikar svoju emociju oslikava na platnu ili violinist posreduje violinom. Neki se pak pjevači uopće ne razumiju zbog loše impostacije glasa.

AKTUAL: Ima li opera budućnost?

- Već sam mnogo puta pročitao da više ljudi odlazi na operu nego na nogometne utakmice i smatram da je točno. Na stadione ljudi odlaze samo nedjeljom, dok se opere izvode svakodnevno diljem svijeta, u mnogim opernim kućama. Mislim da je prenošenje opernih izvedbi iz velikih opernih kuća poput Metroplitana u kinodvorane vrlo pozitivna novost, jer pridonosi popularizaciji opere. Sjećam se negodovanja koje je u talijanskoj javnosti uslijedilo nakon koncerta koji je Luciano Pavarotti održao sa Zuccherom, no taj je spektakl označio početak približavanja opere publici koja do tada gotovo ništa nije znala o njoj. ●